

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 03 0 K 006506 14 Kžk
Sarajevo, 08.04.2015. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Gogala Zorice kao predsjednice vijeća, Filipović mr Ljiljane i Marić Slavka kao članova vijeća, uz sudjelovanje Šeta Mevlide kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih S.H., O.N. i A.A., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ, koji je zakonom preuzet kao republički zakon, a po optužnici Kantonalnog tužiteljstva Tuzlanskog kantona broj T03 0 KTRZ 0009626 10 od 18.08.2011. godine, nakon pretresa održanog dana 07.04.2015. godine u prisustvu federalnog tužitelja Halilović Muniba, optuženih S.H., O.N. i A.A. i njihovih branitelja O.A., D.M. i M.Š., advokata iz T., donio je dana 08.04.2015. godine i javno objavio

P R E S U D U

Optuženi:

1. S.H. sin I. i E. rođ. S., rođen .... godine u V., općina B., nastanjen u H., A.R. straat ... AK V., M., državljanin B.i.H. i H., JMBG ....., oženjen, otac dvoje punoljetne djece, po zanimanju automehaničar, zaposlen u fabrici metala, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak,

2. O.N. zvani „D.“ sin Dž. i F. rođ. M., rođen ..... godine u G.P., općina S., nastanjen u L., ul. .., M., državljanin B.i.H., JMBG ....., vodoinstalater, nezaposlen, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak,

3. A.A. sin S. i F. rođ. D., rođen .... godine u J., općina B., nastanjen u B., naselje M., M., državljanin B.i.H., JMBG ....., po zanimanju KV vozač i KV automehaničar, penzioner, razveden, otac troje punoljetne djece, neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak,

k r i v i s u

što su:

dana 17.07.1995 godine, oko 19,30 sati, u mjestu J., općina S., kao pripadnici A.RBiH, vojne jedinice ..., kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata i oružanog sukoba u B.i.H. i na području općine S., postupajući suprotno odredbi člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine, ispred kuće T.S. u kojoj je isti bio nastanjen, S.H. zaustavio autobus kojim je upravljao, a u kojem su se nalazili O.N., A.A. i određeni broj pripadnika 243. M-p.b, te nakon što su saznali da civilno lice srpske nacionalnosti T.S. ne dozvoljava useljavanje u svoju kuću prisutnim izbjeglim civilnim licima sa područja S., S.H., O.N. i A.A. izašli iz autobusa i fizički nasrnuli na T.S., te ga tukući oborili na zemlju, a potom mu rukama i nogama zadali više udaraca po cijelom tijelu, nanijevši mu na taj način nagnječine kože čela obostrano, lica obostrano, posebno u predjelu njihovih jabučnih dijelova, sa izlomljenošću kostiju lica posebno desno sa pomjeranjem ulomaka, gotovo difuznu krvnu podlivenost kože očnih kapaka, tri vodoravno postavljene rane-razderine vanjskog dijela i okolice desnog obrvnog predjela, krvnu podlivenost gornje dvije trećine nosa sa višestrukom izlomljenošću nosnih kostiju sa pomjeranjem ulomaka ka nazad, lijevog dosredišnjeg dijela bradka i sluznice unutrašnje strane obje usne pretežno lijevo i višestruku serijsku izlomljenost rebara desno, nanijevši mu na taj način teške tjelesne ozljede, a zatim T.S. unijeli u autobus i odvezli na lokalitet "C.", općina Ž., na prostor poligona kasarne .... brigade ARBiH i tu ga ostavili,

čime su učinili krivično djelo - Ratni zločin protiv civilnog stanovništva - iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ, koji je zakonom preuzet kao republički zakon, u vezi sa članom 22. istog zakona, pa ih sud, uz primjenu navedenog zakonskog propisa i članova 49. stav 1., 42. tačka 2) i 43. stav 1. tačka 1) istog zakona,

O S U D J U J E

Optuženog S.H. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 8 (osam) mjeseci.

Optuženog O.N. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 8 (osam) mjeseci.

Optuženog A.A. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 8 (osam) mjeseci.

Na osnovu člana 50. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ, koji je zakonom preuzet kao republički zakon, u izrečene kazne zatvora optuženima se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i to optuženima S.H. i A.A. od 23.07.1995. godine do 01.08.1995. godine, a optuženom O.N. od 19.07.1995. godine do 29.07.1995. godine.

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, optuženi se obavezuju da Kantonalnom sudu u Tuzli naknade troškove krivičnog postupka u iznosu od po 225,00 KM i da tom sudu plate paušal u iznosu od po 100,00 KM, te da ovom sudu plate paušal u iznosu od po 100,00 KM.

Na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, oštećena T.A. se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuje na parnični postupak.

O B R A Z L O Ž E N J E

Optužnicom Kantonalnog tužiteljstva Tuzlanskog kantona broj T03 0 KTRZ0009626 10 od 18.08.2011. godine, koja je izmijenjena na glavnom pretresu održanom u Kantonalnom sudu u Tuzli dana 17.12.2013. godine, optuženima S.H., O.N. i A.A., stavljeno je na teret krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona SFRJ, koji je zakonom preuzet kao republički zakon (KZ SFRJ).

Presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 14.09.2012. godine optuženi S.H., O.N. i A.A. oglaseni su krivima za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ i, uz primjenu odredaba o ublažavanju kazne, osuđeni na kazne zatvora i to optuženi O.N. u trajanju od 3 (tri) godine a optuženi S.H. i A.A. u trajanju od po 1 (jedne) godine.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 006506 12 Kž od 15.05.2013. godine, uvažanjem žalbi branitelja optuženih O.N. i A.A., a povodom te žalbe, na osnovu člana 324. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) i u odnosu na optuženog S.H., navedena presuda Kantonalnog suda u Tuzli je ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Nakon ponovnog suđenja, presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 13 K 2 od 20.12.2013. godine optuženi S.H., O.N. i A.A. oglaseni su krivima za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ i, uz primjenu odredaba o ublažavanju kazne, osuđeni na kazne zatvora i to optuženi O.N. u trajanju od 4 (četiri) godine, optuženi S.H. u trajanju od 1 (jedne) godine i optuženi A.A. u trajanju od 1 (jedne) godine.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 03 0 K 006506 14 Kž 2 od 14.05.2014. godine, djelimičnim uvažavanjem žalbe braniteljice optuženog O.N., a povodom te žalbe, na osnovu člana 324. ZKP FBiH i u odnosu na optužene S.H. i A.A., ukinuta je i ta presuda Kantonalnog suda u Tuzli i u ovom predmetu određeno održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Na pretresu održanom pred ovim sudom, u skladu sa članom 332. stav 2. ZKP FBiH, prihvaćeni su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka: iskaz svjedoka – oštećene T.A., sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 05.12.2011. godine i sa zapisnika broj 03 0 K 006506 13 K 2 od 17.12.2013. godine, iskazi svjedoka J.A., B.N. i L.A. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 04.01.2012. godine, iskaze svjedoka L.M. sa zapisnika o

glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 04.01.2012. godine i sa zapisnika broj 03 0 K 006506 13 K 2 od 04.12.2013. godine, iskazi svjedoka – B.P. i B.M. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 05.01.2012. godine, iskaz vještaka prof. dr. Z.C. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 20.03.2012. godine i sa zapisnika broj 03 0 K 006506 13 K 2 od 04.12.2013. godine, iskazi svjedoka S.H., A.M., I.F., M.Dž., A.H. i M.B. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 20.03.2012. godine, iskaz svjedoka S.M. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 24.04.2012. godine, iskazi svjedoka K.N. i H.Dž. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 18.05.2012. godine, iskazi vještaka B.dr.K., svjedoka M.M. i optuženog kao svjedoka S.H. sa zapisnika o glavnom pretresu Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 0 K 006506 11 K od 09.07.2012. godine. Takođe, preuzeti su kao dokazi i zapisnik o saslušanju svjedoka T.A. u Državnoj agenciji za ..., Regionalni ured T., Regionalna kancelarija T. broj T-16-14-04-2-44/8 od 27.07.2011. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka J.A. u Kantonalnom tužiteljstvu TK broj KTRZ 8/10 od 11.01.2011. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka J.A. u Ministarstvu ..., Državna agencija za ..., Regionalni ured T. broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 27.01.2009. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka B.N. Kantonalnog tužiteljstva TK broj KTRZ 8/10 od 27.01.2011. godine i zapisnik o saslušanju svjedoka B.N. u Ministarstvu ..., Državna agencija za ..., Regionalni ured T., broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 26.01.2009. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka L.A. Državne agencije za ..., Regionalni ured T., Odsjek za ... broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 19.01.2009. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka L.M. Državne agencije za ...i ., Regionalni ured T., Odsjek za ... broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 16.01.2009. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka B.P., Državne agencije za ..., Regionalni ured T. broj P-16-14-04-2-44/08 od 01.07.2011. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka B.M., Državne agencije za ..., Regionalni ured T. broj P-16-14-04-2-44/08 od 20.07.2011. godine, izvod iz matične knjige umrlih, koji se vodi za Mjesni ured T., pod red. brojem 800 za godinu 2009. na ime H.M., zapisnik o saslušanju svjedoka H.M. Državne agencije za ..., Regionalni ured T., Odsjek za ... broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 16.01.2009. godine, nalaz i mišljenje prof. dr. Z.C. od 05.02.2011. godine, zapisnik o saslušanju stručnog svjedoka prof. Z.C. od 17.08.2011. godine, potvrda o smrti T.S. od 17.07.1995. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka S.H., Državne agencije za ..., Regionalni ured T. broj P-16-14-04-2-44/08 od 26.07.2011. godine, naredba broj 03-5538/95 od 20.07.1995. godine, naredba broj 06-5538/1/95 od 20.07.1995. godine, naredba broj 035538/2-95 od 20.07.1997. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka A.M., Državne agencije za ..., Regionalni ured T. broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 19.01.2009.godine, službena zabilješka A.BiH, Vojna jedinica ..., Vojna policija od 20.07.1995. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka I.F., Državne agencije za ..., Regionalni ured T., Odsjek za ... broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 20.01.2009. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka M.Dž. Kantonalnog tužiteljstva Tuzla od 13.01.2011. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka A.H., Kantonalnog tužiteljstva Tuzla od 20.01.2012. godine, zapisnik o saslušanju svjedoka K.B., Kantonalnog tužiteljstva Tuzla od 11.01.2011. godine, medicinska dokumentacija na ime K.B., zapisnik o saslušanju svjedoka B.M., Državne agencije za ..., Regionalni ured T. broj 17-15/3-1-04-2-44/08 od 30.01.2009.godine, medicinska dokumentacija na ime B.M., zapisnik o saslušanju svjedoka M.M., Državne agencije za ..., Regionalni ured T., broj 17-

15/3-1-04-2-44/08 od 15.01.2009. godine, medicinska dokumentacija na ime M.M., ovjerena fotokopija izvoda iz Knjige dnevnih događaja, za 17/18.7.1995. godine u prilogu dopisa PS S. broj 08-05/9-1-04.2-2-57/12/BA od 05.04.2012. godine, Rješenje suda BiH broj S1 K 002860 10 Kv od 01.12.2010. godine, Akt Državne agencije za ... broj P16-14-04-2-44/08 od 02.09.2011. godine, naredba A.BiH, Vojna jedinica ..., broj 03-5538-13/95 od 20.07.1995. godine koja glasi na ime O.N., naredba A.BiH, Vojna jedinica ..., broj 06-5538/1/95 od 20.07.1995. godine koja glasi na ime A.A., naredba A.BiH, Vojna jedinica ..., broj 03-5538/2/95 od 20.07.1995. godine koja glasi na ime S.H., službena zabilješka A.BiH, .. divizija, Četa VP, broj 40/7419-04/95 od 18.07.1995. godine, zapisnik o uviđaju Višeg suda Tuzla broj Kri 45/95 od 18.07.1995. godine, zapisnik o vanjskom pregledu leša T.S., Viši sud u Tuzli broj Kri 45/95 od 19.07.1995. godine, fotodokumentacija SJB T. broj 20/02-2-9-258/95 od 20.07.1995. godine, crtež lica mjesta CSB T., SJB T. broj 20/02-2-9-258/95, bez datuma, izvod iz baze CIPS na ime O.N., A.A. i S.H., izvod iz kaznene evidencije na ime O.N. CJB B., PS S. broj 10-1-6/01-234-04-76/11 od 20.04.2011. godine, izvod iz kaznene evidencije na ime S.H. i A.A. CJB B., PS B., broj 10-1-7/01-234-1-54/11 od 20.04.2011. godine, prijava PS T. 17.07.1995. godine, fotokopija isplate ličnih dohodaka za juni 1992. godine, ...bataljon, Otpusno pismo na ime O.N. od 24.01.2012. godine, sudskopsihijatrijski nalaz vještaka B.dr.K. za optuženog O.N. od 14.05.2012. godine, dopis Federalnog ministarstva za ....., Sektor za ..., Odsjek za ...T., grupa za pitanje evidencije iz oblasti vojne obaveze S. broj 07/35-03/6-75/13 od 20.02.2013. godine.

Nakon preuzimanja dokaza, federalni tužitelj je, na pretresu održanom u ovom sudu dana 24.03.2015. godine, izmijenio činjenični opis djela iz optužnice.

Ocjenom preuzetih dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, ovaj sud je utvrdio činjenično stanje kao u izreci presude.

Da se događaj iz kojeg je proisteklo djelo koje je predmet ovog postupka desio dana 17.07.1995. godine, u selu J., općina S., ovaj sud je utvrdio, prije svega, na osnovu iskaza svjedoka T.A. i J.A., te iskaza optuženog kao svjedoka S.H.. Svjedok – oštećena T.A. je izričito navela da je njen suprug T.S. fizički napadnut dana 17.07.1995. godine, a to je u svom iskazu potvrdio svjedok J.A., koji je uz to naveo da se događaj desio u selu J.. Optuženi kao svjedok S.H. je takođe izjavio da se konkretni događaj desio 17.07.1995. godine. Na tačnost iskaza ovih svjedoka, u pogledu navedene okolnosti, ukazuju iskazi svjedoka L.M. i B.P., koji su izjavila da se događaj desio u julu mjesecu 1995. godine, kada je, kako je to naveo svjedok L.M., bio zadnji val izbjeglica iz S.. Na tačnost iskaza svjedoka T.A. i J.A. upućuju i podaci iz zapisnika o uviđaju Višeg suda u Tuzli broj Kri 45/95 od 18.07.1995. godine. U tom zapisniku je navedeno da su operativni dežurni CSB T., dana 18.07.1995. godine u 0,10 sati, obavijestili istražnog sudiju Višeg suda u Tuzli da je u neposrednoj blizini naselja C., općina Ž., pored lokalnog puta Ž.-D., u blizini hangara broj 7, pronađen leš muške osobe. S obzirom na vrijeme kada je istražni sudija obaviješten o pronalasku leša, za koji će se kasnije utvrditi da se radi o tijelu oštećenog T.S., jasno je da se događaj pred kućom T.S. u selu J., općina S., iz kojeg je proisteklo djelo koje je predmet ovog postupka, desio dana 17.07.1995. godine.

Nesporno je da je dana 17.07.1995. godine, kada se desio predmetni događaj, u Bosni i Hercegovini trajao rat i oružani sukob. Naime, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine je dana 20.06.1992. godine proglasilo ratno stanje u Bosni i Hercegovini. Odluka o proglašenju ratnog stanja objavljena je u „Službenom listu Bosne i Hercegovine“, broj 7/92. Ratno stanje je ukinuto dana 22.12.1995. godine, a Odluka o ukidanju ratnog stanja objavljena je u „Službenom listu Bosne i Hercegovine“, broj 50/95.

Konkretni događaj desio se nakon pada zaštićene zone S., u koju su ušle snage V.R.S., nakon čega je došlo do usmrćenja i protjerivanja velikog broja nesrpskog civilnog stanovništva. Iz dokaza provedenih tokom postupka (na primjer, iz iskaza optuženog kao svjedoka S.H., iskaza svjedoka T.A., L.A., L.M., B.P., M.M., J.A., H.M., B.N., S.H.) proizilazi da je veliki broj izbjeglica sa područja S. došao i na područje S., koje se nalazilo pod kontrolom A.RBiH, pa i u selo J.. Dolazak tih civila nesrpskog porijekla sa područja općine S. na područje općine S. rezultat je, dakle, rata i ratnih tj. oružanih operacija koje su se odvijale na području B.i.H..

Da su optuženi S.H., O.N. i A.A. dana 17.07.1995. godine bili pripadnici A.RBiH, Vojna jedinica ... proizilazi nesporno iz naredbi A.RBiH, Vojna jedinica ..., broj 03-5538/2/95, 03-5538/3/95 i broj 06-5538/1/95 od 20.07.1995. godine. Tim naredbama je sada optuženima S.H., O.N. i A.A. određen vojnički pritvor u trajanju od 10 dana zbog toga što su dana 17.07.1995. godine u selu J. pretukli T.S. u pijanom stanju. U tim naredbama je izričito navedeno da su u to vrijeme ovi optuženi bili pripadnici pomenute vojne jedinice.

Ovaj sud nalazi neophodnim odmah naglasiti da su navedene naredbe cijenjene samo kao dokaz da su optuženi S.H., O.N. i A.A. dana 17.07.1995. godine bili pripadnici A.RBiH, Vojna jedinica ..., ali ne i kao dokaz pri utvrđivanju da li su optuženi učinili radnje za koje su optuženi u ovom krivičnom predmetu. Takođe, ovaj sud nalazi da za utvrđenje da li su optuženi učinili krivično djelo za koje se terete nisu relevantni iskazi svjedoka A.M., I.F., M.Dž. i K.B., koji su kao pripadnici A.RBiH bili uključeni u izdavanje tih naredbi jer ovi svjedoci nisu bili očevidci konkretnog događaja. Stoga, ukazivanje od strane odbrane optuženog O.N. da navedene osobe nisu mogli dati pouzdane podatke o učešću ovog optuženog u konkretnom događaju nego da su se samo izjašnjavali o informacijama koje su do njih došle, ne može dovesti u pitanje činjenične zaključke ovog suda koji će biti kasnije izneseni u ovoj presudi. Nadalje, iz zapisnika o glavnom pretresu održanom u Kantonalnom sudu u Tuzli dana 20.03.2012. godine jasno proizilazi da je svjedok A.M. izjavio da su krivičnu prijavu podnijeli protiv NN osobe pošto nisu mogli utvrditi ko je usmratio oštećenog. Stoga, okolnost da je ta krivična prijava podnijeta protiv NN osobe nikako ne može dovesti u pitanje činjenične zaključke ovog suda o tome ko je pretukao oštećenog u dvorištu njegove kuće jer optuženima nije ni stavljeno na teret usmrćenje oštećenog.

U navedeno vrijeme oštećeni T.S. je bio civil, nastanjen u selu J., općina S., koje selo je prije rata pretežno bilo nastanjeno srpskim stanovništvom. Iz dopisa Odsjeka za ... T., Grupa za ... S. broj 07/35-3/6-75/13 od 20.02.2013. godine proizilazi da T.S., rođen .... godine u mjestu J., općina S., u službenoj evidenciji nije evidentiran da je bio pripadnik policije i A.RBiH. Da je oštećeni T.S., u vrijeme konkretnog događaja, bio civil jasno

proizilazi iz iskaza njegove supruge svjedokinje T.A., koja je navela da je oštećeni T.S. za svo vrijeme trajanja rata, do svoje smrti, bio u selu J.. To su potvrdili i svjedoci L.M. i L.A.. I svjedok B.N., pripadnik rezervnog sastava policije je u svom iskazu naveo da je oštećeni T.S. za svo vrijeme rata bio u J.. Pošto se to selo nalazilo na području koje je bilo pod kontrolom A.BiH, očito je da oštećeni nije bio pripadnik ni V.R.S.. Takav zaključak ne dovodi u pitanje dokaz koji je priložila odbrana optuženog O.N. – spisak platnih listi pripadnika Trećeg bataljona minobacački vod L. V.R.S., koji je izuzet iz Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) pod brojem 01777086 i u kojem je, pod rednim brojem 25, navedeno ime T.S.. Naime, taj spisak ne sadrži nikakve bliže podatke koji bi omogućili stvarnu identifikaciju osobe navedene pod rednim brojem 25, pod imenom T.S.. Zbog toga taj dokaz ne može dovesti u pitanje vjerodostojnost navedenih dokaza iz kojih proizilazi da je oštećeni T.S., u vrijeme konkretnog događaja, bio civilna osoba.

Kao civilna osoba oštećeni T.S. je imao status zaštićene osobe u skladu sa Ženevskom konvencijom o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine (Četvrta ženevska konvencija). Prema odredbi člana 4. stav 1. navedene Konvencije, ona štiti osobe koje se u bilo kom trenutku i na bilo koji način nađu, u slučaju sukoba ili okupacije, u vlasti jedne strane u sukobu ili jedne okupacione sile čiji nisu državljani. Međutim, u skladu sa usvojenim tumačenjima navedene odredbe, status zaštićene osobe nije uvjetovan državljanstvom u formalnom smislu nego se to procjenjuje na osnovu privrženosti jednoj strani u sukobu i po nekom drugom osnovu kao što je i nacionalna pripadnost. Tako je MKSJ u presudi Pretresnog vijeća broj IT-99-36-T od 01.09.2004. godine, u predmetu protiv Brđanin Radoslava, u §125, nakon što je konstatovao da su u Četvrtoj ženevskoj konvenciji „zaštićene osobe“ definisane kao one koje su „u rukama strane u sukobu ili okupacione sile čiji nisu državljani“, iznio stanovište da bi na osnovu kriterija državljanstva neke osobe mogle biti isključene iz kategorije zaštićenih osoba ali da je ustaljena praksa tog suda da zaštićene osobe ne bi trebalo definisati na osnovu strogog uslova državljanstva nego na osnovu realističnijih veza koje pokazuju stvarnu privrženost jednoj strani u sukobu, kao što je nacionalna pripadnost. Takođe, status zaštićene osobe u smislu navedene konvencije nije uvjetovan ni formalnim nalaženjem u vlasti jedne strane u sukobu nego se status zaštićene osobe odnosi i na civile koji se nalaze na teritoriji koja je pod kontrolom suprotne strane u sukobu. Tako je MKSJ u presudi Pretresnog vijeća broj IT-96-21-T od 16.11.1998. godine, u predmetu Čelebići, u § 246. konstatovao da se izraz „u rukama“ koristi u članu 4. u opštem smislu i da njega ne treba shvatiti u čisto fizičkom smislu bivanja zatvorenikom, već da on ukazuje na to da je dotični civil na teritoriji koja se nalazi pod kontrolom suprotne strane u sukobu. Pri tome, po ocjeni ovog suda, nije od značaja lični odnos osobe u pitanju prema stranama u sukobu nego opšti kontekst sukoba. Stoga, u konkretnom slučaju realna veza oštećenog T.S. sa stranom u sukobu koja nije kontrolirala područje na kojem se on našao je faktički uspostavljena na osnovu njegove nacionalne pripadnosti i pri tome, za uspostavu njegovog statusa zaštićene civilne osobe, nije od značaja njegov subjektivni odnos prema stranama u sukobu. Ovo pogotovo s obzirom na kontekst u kojem se desio konkretni događaj – pad zaštićene zone S. i ulazak V.R.S. u S., protjerivanje civilnog nesrpskog stanovništva iz S. i dolazak protjeranih civila iz S., bošnjačke nacionalnosti, na područje pod kontrolom A.RBiH. Da je takav stav ovog suda

ispravan ukazuje i iskaz svjedoka B.N., pripadnika rezervnog sastava Policijske stanice S., Istureno odjeljenje P., koji je izjavio da je padom S. došlo do pogoršanja sigurnosne situacije, a da je još ranije, u okviru policije, formirana posebna manevarska jedinica čiji je zadatak bio zaštita srpskog stanovništva koje se nalazilo na tom području.

Nadalje, ovaj sud nalazi da dokazi koji su izvedeni tokom ovog krivičnog postupka nepobitno ukazuju da su, neposredno prije konkretnog događaja, izbjeglice iz S., tražeći smještaj, došle pred kuću oštećenog T.S., u selu J., općina S., a da oštećeni T.S. nije bio spreman, bez određenog učešća organa vlasti, dozvoliti im useljenje u svoju kuću. Navedeno proizilazi iz iskaza svjedoka T.A., L.A., L.M., J.A., B.N., B.P. i M.M.. Tako je svjedokinja T.A., supruga oštećenog T.S., u svom iskazu navela da su dana 17.07.1995. godine pred njihovu kuću dolazile izbjeglice, da je zbog toga njen suprug išao u Mjesnu zajednicu i tražio da dođu iz Mjesne zajednice i oni puste u kuću koga hoće, da im je susjed M.M. rekao da ne daju izbjeglicama u kuću, te da je ona, nakon odlaska njenog supruga u Mjesnu zajednicu, otišla iz njihove kuće kod kume tako da nije bila prisutna samom fizičkom napadu na njenog supruga. Svjedok J.A. je u svom iskazu naveo da je navedenog dana došao sa L.A. pred kuću T.S., da je pred kućom bilo više žena i djece, izbjeglica, da je bila galama i da su izbjeglice htjele da uđu u kuću T.S.. Svjedok B.N. je izjavio da je veći broj izbjeglica došao na područje P. i u selo J., koje je bilo većinom naseljeno srpskim življem, da im je u kancelariju došao oštećeni T.S., koji je rekao da ima problema sa izbjeglicama i da ne dozvoljava ulazak u kuću. Svjedok je takođe izjavio da su povodom dolaska oštećenog T.S., on i kolega policajac D.Z. otišli pred kuću T.S. i tamo zatekli veći broj izbjeglica. Svjedok L.A. je takođe izjavio da mu je, onog dana kada se desio događaj, oštećeni T.S. rekao da izbjeglice hoće da ga istjeraju iz kuće, da su nakon toga njegov brat M., oštećeni T.S., J.A. i on otišli u Mjesnu zajednicu P., ali da tu nisu našli nikoga nego su našli policijsku patrolu, te da su potom otišli pred S. kuću gdje su zatekli 15-20 civila koji su htjeli da uđu u kuću, a S. im je branio. Svjedok L.M. je potvrdio navode svjedoka L.A. izjavivši da je pred kućom T.S. vidio grupu izbjeglica, većinom žena i djece. Svjedok B.P. je takođe naveo da je po dolasku sa posla vidio ispred kuće T.S. grupu ljudi, najviše žena i djece, te da je, kada je prišao S. kući, vidio da su to izbjeglice koje su protestovale zbog toga što im oštećeni ne da da uđu u njegovu kuću. Svjedok M.M. je u svom iskazu naveo da se navedenog dana pred kućom T.S. okupio određeni broj izbjeglica i da su izbjeglice htjele da uđu u njegovu kuću. Međusobna saglasnost iskaza ovih svjedoka omogućila je ovom sudu donošenje sigurnog zaključka o zbivanjima ispred kuće T.S. navedenog dana, po dolasku izbjeglica iz S. pred njegovu kuću.

Na osnovu iskaza svjedoka J.A., B.N., L.A., L.M. i B.P. ovaj sud je utvrdio da je, dok su se izbjeglice iz S. nalazile ispred kuće T.S., putem koji prolazi ispred kuće oštećenog naišao autobus, koji se zaustavio i iz kojeg je izašlo više osoba. Tako je svjedok J.A. u svom iskazu naveo da je, za vrijeme galame, cike i vriske ispred kuće T.S., stigao autobus, da je autobus stao i da su iz autobusa izašla 2-3 čovjeka koji su otišli pred ulaz. Svjedok B.N. takođe je izjavio da je, nedugo nakon njegovog dolaska pred kuću T.S., naišao autobus koji je prevozio vojsku, te da su iz autobusa izašla, kako ovaj svjedok navodi, dva čovjeka. Svjedok L.A. je naveo da je, dok su se ispred kuće T.S. nalazile izbjeglice, stigao autobus, te da je, po njegovoj procjeni, iz autobusa izašlo 4-5 osoba. Svjedok L.M. takođe je

potvrdio da je za vrijeme vike žena i djece, koji su se nalazili ispred kuće T.S., naišao autobus, koji se zaustavio i da je vidio da neko izlazi iz autobusa. Da se autobus koji je naišao putem koji prolazi pored kuće T.S., a u kojem se nalazila vojska, zaustavio ispred kuće T.S. potvrdio je i svjedok B.P.. Ovaj svjedok je, uz to, izjavio da su iz autobusa izašle tri osobe. Svjedok – optuženi S.H. takođe je u svom iskazu naveo da je kao pripadnik A.RBiH, kao vozač autobusa prevozio vojnike A.RBiH, te da su, po dolasku u mjesto J., ispred jedne kuće primijetili veliku grupu civilnih osoba, uglavnom žena i djece koji su galamili i da je on zaustavio autobus.

Na osnovu izvedenih dokaza ovaj sud je utvrdio da su iz autobusa, kojim je upravljao optuženi S.H., izašli optuženi S.H., O.N. i A.A.. Najprije, to jasno proizilazi iz iskaza samog optuženog S.H. kao svjedoka koji je određeno izjavio da je, nakon zaustavljanja autobusa ispred kuće T.S., on izašao iz autobusa, te da je, pred kućom T.S., vidio i optuženog A.A. koji je izašao s njim, te optuženog O.N.. Svjedok B.N. je takođe u svom iskazu naveo da je iz autobusa izašao optuženi S.H., kojega je od prije poznavao, a koji je upravljao autobusom. Ovaj svjedok je izjavio i da je druga osoba koja je izašla iz autobusa bio brat O.N. zvan D., a što je kasnije saznao i kojeg je, kao i S.H., prepoznao u sudnici. Prigovor odbrane optuženog O.N. da je to prepoznavanje nezakonito jer je suprotno odredbama ZKP FBiH, ovaj sud nalazi neosnovanim. Naime, u konkretnom slučaju se nije radilo o radnji prepoznavanja u smislu člana 99. tog zakona nego o dijelu iskaza svjedoka na glavnom pretresu, koji kao i ostali dijelovi njegovog iskaza, podliježu ocjeni suda u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza. Svjedok L.A. je izjavio da je među onima koji su izašli iz autobusa prepoznao osobu sa prezimenom O., za koju je čuo da ima nadimak D. i kojeg je ranije vidio u gradu u T., a koji je bio viši, mršav, smeđe kose i sa bradom.

Dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka i koji su preuzeti na pretresu održanom pred ovim sudom nedvosmisleno ukazuju da su osobe koje su izašle iz autobusa bile upoznate da oštećeni T.S., koji je bio civilno lice srpske nacionalnosti, ne dopušta useljavanje u svoju kuću izbjeglim civilima sa područja S.. Naime, svjedok B.N. je u svom iskazu naveo da je, po izlasku vojnika iz autobusa, čuo kako je jedan od njih pitao prisutne: „Ko ne da useliti u kuću?“. Svjedok L.A. je takođe izjavio da je, po nailasku autobusa, vozač otvorio prozor i pitao šta se dešava, a da je jedna od žena koja se tu nalazila rekla „Ne da nam četnik da uđemo u kuću“, nakon čega su vojnici izašli iz autobusa i ušli u dvorište oštećenog. I svjedok B.P. je izjavio da je čuo da su žene, koje su se nalazile u dvorištu oštećenog T.S., po izlasku vojnika iz autobusa, nakon što ih je neko od njih pitao šta se dešava, rekle, „Ne da nam četnik u kuću“. Optuženi kao svjedok S.H. u svom iskazu je naveo da je autobus zaustavio na traženje neke žene i da je, nakon što je žena rekla da ne da da usele u kuću, izašao iz autobusa. Navedeno, po ocjeni ovog suda, jasno ukazuje da su optuženi bili upoznati da vlasnik kuće ne dozvoljava izbjeglim civilnim osobama sa područja S. da usele u njegovu kuću, a, s obzirom na korištene izraze od strane prisutnih izbjeglica i na činjenicu da se sve to dešavalo u selu J., koje je bilo pretežno nastanjeno srpskim stanovništvom, da su znali i da je osoba koja nije dozvoljavala useljavanje izbjeglicama u svoju kuću lice srpske nacionalnosti. Imajući u vidu sadržinu komunikacije između prisutnih izbjeglica i vojnika koji su izašli iz autobusa, ovaj sud nalazi neprihvatljivim dio iskaza optuženog S.H. kao svjedoka da on nije znao da je vlasnik kuće, koji nije dopuštao izbjeglicama useljenje u

kuću, srpske nacionalnosti. Iz istih razloga ovaj sud ne prihvata ni stav odbrane optuženog O.N. da ovaj optuženi nije znao da je oštećeni osoba srpske nacionalnosti.

Da su optuženi S.H., O.N. i A.A., po izlasku iz autobusa, fizički nasrnuli na oštećenog T.S., tukući ga oborili na zemlju, a potom mu rukama i nogama zadali više udaraca po cijelom tijelu, sud je utvrdio na osnovu iskaza svjedoka J.A., B.N., L.A., B.P., H.M. i S.H.. Tako je svjedok J.A. naveo da su vojnici, koji su izašli iz autobusa, rukama, nogama i bokserima istukli oštećenog T.S., te da je od udaraca oštećeni pao. I svjedok B.N. je u svom iskazu naveo da su osobe, koje su izašle iz autobusa, prišle T.S., da je jedan od njih izvadio pivsku flašu iz džepa i, koliko je mogao primijetiti, udario oštećenog flašom u glavu i polio ga sadržajem iz flaše. Od tog udarca oštećeni je pao. Ovaj svjedok je također izjavio da nije vidio da je vozač autobusa sudjelovao u tuči. Svjedok L.A. je izjavio da je oštećenog tuklo, rukama i nogama, 4-5 osoba, koje su izašle iz autobusa, da su bile u alkoholisanom stanju i da su udarcima oborili oštećenog. Svjedok B.P. je izjavio da je jedan od vojnika, koji je izašao iz autobusa i koji je imao pištolj u ruci, nakon što je saznao šta se dešava, pištoljem u čelo udario oštećenog T.S., da ga je ta osoba udarila još dva ili tri puta i da je nakon toga oštećeni pao, a da su potom oštećenom prišla i druga dvojica vojnika koja su izašla iz autobusa i da su ga udarali po čitavom tijelu nogama obuvenim u vojničke cipele ili čizme. Svjedok H.M. je također izjavio da je jedan od vojnika, koji je izašao iz autobusa, a za kojeg je kasnije saznao da je O. brat, zajedno sa još dva vojnika, tukao oštećenog rukama i nogama, oborili ga, a da je četvrti, koji je izašao i držao bajonet, prijetio. Svjedok S.H., koji se nalazio među izbjeglicama ispred kuće oštećenog T.S., izjavio je da je vidio da je iz autobusa izašlo nekoliko vojnika i da su oni počeli udarati, kako svjedok kaže, S.

Svjedok – optuženi S.H. je pak izjavio da je, po izlasku iz autobusa, prišao policajcima kako bi vidio šta se dešava, da on ne zna šta se dešavalo sa oštećenim odnosno da li ga je ko udario dok mu je bio iza leđa, ali kad se okrenuo da je vidio A.A. i O.N. da stoje s nekim čovjekom kojeg je on odgurnuo. S obzirom da je ovaj optuženi izjavio i da su tog čovjeka potom njih trojica (optuženi O., A. i on) ugurali u autobus, očito je da je ta osoba bio oštećeni T.S.. Iz navedenih razloga ovaj sud ne prihvata stav odbrane optuženog A.A. da ne postoji nijedan dokaz o učešću ovog optuženog u djelu koje je predmet optužnice.

Imajući u vidu utvrđenje ovog suda da su iz autobusa izašli optuženi S.H., O.N. i A.A., te iskaz optuženog S.H. u dijelu u kojem je naveo da su optuženi O., A. i on „ugurali u autobus“ osobu u čijoj su blizini bili optuženi A. i O., a kojoj je i on prišao, ovaj sud nalazi nesporno utvrđenim da su upravo optuženi bile osobe koje su zadale više udaraca oštećenom T.S. odnosno da su fizički nasrnuli na njega po izlasku iz autobusa, te ga tukući oborili na zemlju, a potom mu rukama i nogama zadali više udaraca po cijelom tijelu. Naime, ranije pomenuti svjedoci, kao što je već navedeno, u svojim iskazima su određeno naveli da su oštećenog pretukli vojnici koji su izašli iz autobusa. Pri tome su neki od tih svjedoka kao što je već, također, navedeno, i identifikovali pojedine od optuženih kao osobe koje su izašle iz autobusa i zadali udarce oštećenom T.S., a potom ga i unijeli u autobus. Dakle, iz iskaza pomenutih svjedoka proizilazi da su osobe, koje su fizičke nasrnule na oštećenog T.S., oborili ga na zemlju, te mu rukama i nogama zadali više udaraca po cijelom tijelu, nakon toga, oštećenog unijeli u autobus. Prema tome, nesporno je da su upravo

optuženi S.H., O.N. i A.A. osobe koje su pretukle oštećenog T.S. i potom ga unijeli u autobus.

Ovaj sud, dakle, ne prihvata kao tačan iskaz svjedoka – optuženog S.H., koji je izjavio da nije vidio da li je ko udario oštećenog dok mu je on bio iza leđa, te da je on oštećenog samo odgurnuo jer je takva njegova odbrana u suprotnosti sa iskazima svjedoka koji su određeno izjavili da su na oštećenog fizički nasrnuli vojnici koji su izašli iz autobusa i da su ga u autobus unijele osobe koje su ga pretukle. Na nepouzdanost takvog iskaza optuženog S.H. kao svjedoka ukazuje i to da je ovaj optuženi, na upit predsjednice vijeća, izjavio da se ne sjeća da li je on udario oštećenog. Iz istih razloga ovaj sud nije prihvatio kao tačan ni iskaz svjedoka B.N. u dijelu u kojem je on naveo da nije vidio da je vozač autobusa sudjelovao u tuči. Ovakav iskaz navedenog svjedoka sud nalazi pokušajem umanjene krivnje optuženog S.H. motiviran ranijim poznanstvom.

U pogledu navedenog utvrđenja ovog suda da su upravo optuženi bile osobe koje su pretukle oštećenog T.S. i potom ga unijeli u autobus, ovaj sud nalazi neophodnim ukazati da određene nepodudarnosti ili neodređenosti koje postoje u iskazima pomenutih svjedoka o pojedinim okolnostima, a koje, po mišljenju odbrane, ukazuju na nepouzdanost njihovih iskaza, po ocjeni ovog suda, nemaju takav karakter. Naime, svjedoci su svjedočili o događaju koji se, u odnosu na vrijeme njihovih svjedočenja, dogodio skoro dvadeset godina ranije, događaj se odvijao velikom brzinom i uz prisustvo velikog broja osoba i u napetoj atmosferi, pa su izvjesne nepodudarnosti i nepreciznosti u njihovim iskazima sasvim očekivane. U svakom slučaju, ovaj sud je našao da su njihovi iskazi, nakon svestrane analize pri kojoj su oni cijenjeni pojedinačno i u međusobnoj vezi, omogućili donošenje pouzdanih zaključaka o odlučnim činjenicama. Takođe, ovaj sud nalazi potrebnim napomenuti da je pri donošenju činjeničnih zaključaka o zbivanjima ispred kuće oštećenog T.S. imao u vidu i iskaze ostalih svjedoka ispitanih tokom ovog krivičnog postupka, ali je našao da oni nemaju poseban značaj za utvrđivanje odlučnih činjenica jer oni nisu bili očevidci tog događaja, pa, tako ni iskazi svjedoka policajaca koji su se izjašnjavali o tome koje su informacije dobili u vezi konkretnog događaja i da li su te informacije evidentirali.

Budući da je oštećeni T.S., kako to proizilazi iz pomenutog zapisnika o uviđaju Višeg suda u Tuzli, pronađen na lokalitetu C., na prostoru poligona kasarne .... brigade A.RBiH, sud je utvrdio da su ga upravo navedeni optuženi odvezli na taj lokalitet i, s obzirom da ga nisu otuda odvezli nigdje drugdje, da su ga tu i ostavili.

Na osnovu zapisnika o uviđaju Višeg suda u Tuzli utvrđeno je, dakle, da je dana 18.07.1995. godine u blizini hangara broj 7, u naselju C., općina Ž., pronađen leš NN osobe, koja je identifikovana kao oštećeni T.S..

Na osnovu zapisnika o vanjskom pregledu leša T.S. Višeg suda u Tuzli broj Kri 45/95 utvrđeno je da je vanjski pregled leša T.S. obavio vještak sudske medicine dr. Z.C..

Na osnovu pismenog nalaza i mišljenja vještaka sudske medicine C.dr.Z., te iskaza ovog vještaka utvrđeno je da je vanjskim pregledom leša oštećenog T.S. ovaj vještak konstatovao

da je oštećeni T.S. zadobio slijedeće povrede: veliku i duboku reznu raznu tipa klanja s prednje strane središnjeg dijela vrata, koja je bila položena vodoravno sa presječenim gornjim dijelom dušnika, mišića vrata obostrano, zida obje karotidne i takozvane postranične arterije kao i obje jugularne vene, nagnječenje kože čela obostrano po jedna sa svake strane, lica takođe obostrano posebno u predjelu njihovih jabučnih ili jagodičnih dijelova sa izlomljenošću kostiju lica posebno desno i pomjeranjem ulomaka, difuznu krvnu podlivenost kože očnih kapaka, tri uglavnom vodoravno postavljene rane razderine vanjskog dijela i okolice desnog obrvnog dijela lica, krvnu podlivenost gornje dvije trećine nosa sa višestrukom izlomljenošću nosnih kostiju i pomjeranjem ulomaka ka nazad, lijevog dosredišnjeg dijela bratka i sluznice unutrašnje strane obje usne, pretežno lijevo, oguljotine različitog oblika promjera do oko 3x4 cm i ogrebotine kože postavljene uglavnom okomito, lagano nakoso, dijelom međusobno paralelne donjeg dijela prednje strane grudnog koša obostrano i gornjeg dijela trbuha, serijsku izlomljenost rebara desno i niz različito postavljenih i raznoobličnih oguljotina i nagnječina kože promjera do 4x9 cm, stražnje i gornje strane oba ramena, te leđa obostrano.

Vještak je zaključio da je nasilna smrt oštećenog T.S. nastupila usljed vanjskog iskrvavljena iz presječenih velikih krvnih sudova vrata (i arterija i vena).

Optužnicom optuženima S.H., O.N. i A.A. nije stavljeno na teret usmrćenje oštećenog T.S. nego nanošenje teških tjelesnih ozljeda.

Da povrjeđivanje oštećenog T.S. ima karakter teških tjelesnih ozljeda, ovaj sud je utvrdio takođe na iskaza vještaka C.dr.Z., koji je određeno naveo da prelomi kostiju lica, nosa i rebara predstavljaju, svaki za sebe, tešku tjelesnu povredu. Iz nalaza i mišljenja vještaka sudske medicine C.dr.Z. proizilazi, takođe, da je, usljed zadobijenih povreda, oštećeni trpio velike bolove.

Vještak C.dr.Z. je takođe naveo da su sve povrede koje su ustanovljene prilikom vanjskog pregleda tijela oštećenog T.S., izuzev one u predjelu vrata, nanesene po mehanizmu djelovanja tupine snažno zamahnutog čvrstog mehaničkog oruđa pri čemu zamasi i udarci stisnute šake, pesnice i nazuvenog stopala predstavljaju podoban način odnosno sredstvo za njihovo nanošenje. Vještak nije isključio mogućnost da su prelomi rebara serijski desno mogli nastati i gaženjem nogama odnosno nazuvenim stopalom u ležećem položaju oštećenog. Takođe, vještak nije isključio mogućnost da je barem jedna od povreda u predjelu glave ili tipa nagnječine ili razderine mogla nastati zamahom i udarom iz staklene boce u poziciji kada se oštećeni nalazio frontalno odnosno sučelice okrenut povrediocu ili pod nekim odmakom ili otklonom od tog položaja u kojem je povrijeđeni dio glave dostupan takvom povređivanju.

S obzirom da je, na osnovu izvedenih dokaza, utvrđeno da su optuženi S.H., O.N. i A.A. fizički nasrnuli na oštećenog T.S., te ga, tukući, oborili na zemlju, a potom mu rukama i nogama zadali više udaraca po cijelom tijelu, ovaj sud je utvrdio da su optuženi na taj način oštećenom nanijeli teške tjelesne povrede u vidu nagnječine kože čela obostrano, lica obostrano, posebno u predjelu njihovih jabučnih dijelova, sa izlomljenošću kostiju lica

posebno desno sa pomjeranjem ulomaka, gotovo difuznu krvnu podlivenost kože očnih kapaka, tri vodoravno postavljene rane – razderine vanjskog dijela i okolice desnog obrvnog predjela, krvnu podlivenost gornje dvije trećine nosa sa višestrukom izlomljenošću nosnih kostiju sa pomjeranjem ulomaka ka nazad, lijevog dosredišnjeg dijela bratka i sluznice unutrašnje strane obje usne pretežno lijevo i višestruku serijsku izlomljenost rebara desno, a koje su utvrđene vanjskim pregledom leša T.S..

Sud optužene S.H., O.N. i A.A. nije oglosio krivim i za nanošenje oštećenom oguljotina raznoobličnih, promjera do oko 3x4 cm i ogrebotina kože donjeg dijela prednje strane grudnog koša obostrano i gornjeg dijela trbuha, te niza različito postavljenih i raznoobličnih oguljotina i nagnječina kože, promjera do oko 4x9 cm stražnje i gornje strane oba ramena i leđa obostrano, za koje povređivanje su takođe bili terećeni optužnicom. Pri tome, ovaj sud je imao u vidu iskaz vještaka sudske medicine C.dr.Z. koji je naveo da, prema tragovima vidljivim na fotodokumentaciji i skici lica mjesta, na mjestu gdje je pronađeno tijelo oštećenog nisu bili vidljivi tragovi obimnog krvarenja, koje je inače karakteristično za rezne rane tipa klanja. Na osnovu toga je vještak iznio mišljenje da je ta rezna rana oštećenom nanesena na nekom drugom mjestu a da je njegovo tijelo bilo vučeno na mjesto na kojem je pronađeno, te da su na taj način nastale ogrebotine na grudnom košu i truhu.

Budući da se vještak sudske medicine C.dr.Z. nije mogao precizno izjasniti o redosljedu nanošenja povreda oštećenom, odbrana optuženih je istakla da se ne može sa sigurnošću utvrditi da su optuženi nanijeli oštećenom opisane teške tjelesne povrede. Međutim, ovaj sud nalazi da navedeni dio iskaza vještaka sudske medicine ne može dovesti u pitanje pouzdanost utvrđenja da su upravo optuženi S.H., O.N. i A.A. nanijeli oštećenom teške tjelesne povrede opisane u izreci ove presude. Pri donošenju takvog zaključka ovaj sud je imao u vidu dijelove iskaza svjedoka koji su se izjašnjavali o stanju u kojem se nalazio oštećeni nakon što su mu zadati udarci i u trenutku kada je unešen u autobus. Tako je svjedok J.A. izjavio da su osobe koje su nanijele udarce oštećenom nosili ga prema autobusu, vukli za obje ruke i unijeli ga u autobus. Svjedok B.N. je izjavio da nije mogao primijetiti u kakvom je stanju bio oštećeni, svjesnom ili nesvjesnom, nakon zadobivenih udaraca, ali da je vidio kako ga vuku preko dvorišta do puta. Ovaj svjedok je osim toga izjavio da on nije vidio da je T.S. nakon zadobivenih povreda hodao na nogama. Svjedok L.A. je takođe izjavio da su osobe, koje su pretukle oštećenog T.S., ubacile ga u autobus, da on nakon zadobivenih udaraca nije ostao na nogama i da je upravo unijet u autobus, da vjeruje da oštećeni tada nije bio pri svijesti a da je, dok su ga unosili u autobus, njegovo tijelo izgledalo opušteno. Svjedok B.P., koji se nalazio u neposrednoj blizini oštećenog u vrijeme dok je on zadobivao udarce, izjavio je da je vidio kako je tijelo oštećenog zadržalo, te da mu je krv udarila i na nos i na usta i na uši, te da su ga sve tri osobe koje su ga tukle uhvatile za ruke i noge i odnijeli u autobus. Svjedok H.M., koji se nalazio u dvorištu oštećenog za vrijeme ovog događaja i koji je tada bio komandir Policijske stanice P., u svom iskazu je naveo da su vojnici, nakon što su zadali udarce oštećenom, oštećenog bukvalno vukli jer nije mogao ići nogama, da je, po nekom njegovom viđenju, on tada već bio mrtav jer nakon tog premlaćivanja nije davao nikakve znakove da je pri svijesti, te da su ga potom ubacili u autobus iz kojeg su izašli. Iz navedenih razloga ovaj sud nalazi nepobitnim da su optuženi udarcima rukama i nogama, koje su zadali oštećenom, nanijeli

T.S. teške tjelesne ozljede, koje je vještak sudske medicine utvrdio prilikom vanjskog pregleda leša oštećenog i koje su opisane u izreci ove presude.

Imajući u vidu okolnosti pod kojima se desio konkretni događaj, ovaj sud nalazi da je on usko povezan sa ratom i oružanim sukobom koji je postojao u Bosni i Hercegovini u vrijeme kada se on desio iako se na području sela J., u kojem se događaj desio, nisu odvijala borbena dejstva između zaraćenih strana. Naime, iz naprijed navedenih utvrđenih činjenica nesporno proizilazi da se događaj desio u vezi sa dolaskom izbjeglica iz S., nakon što su snage V.R.S., u sklopu vojnih operacija, ušle u S., te potrebe izbjeglica iz S. da nađu smještaj za sebe. Na osnovu utvrđenih činjenica, očigledno je da je postojanje oružanog sukoba u drugim dijelovima BiH utjecalo na sposobnost optuženih da učine predmetno djelo kao i na način i cilj njegovog učinjenja. Pri tome je ovaj sud imao u vidu i stav izražen u presudi Žalbenog vijeća MKSJ broj IT-96-23 & IT-96/23/1-A od 12.06.2002. godine, § 58, u kojem se ističe da se ne traži uzročno-posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja zločina, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počinji zločin, njegovu odluku da ga počinji, način počinjenja zločina ili cilj s kojim je počinjen, te da je za zaključak da su krivična djela povezana s oružanim sukobom dovoljno ako se utvrdi da je počinitelj djelovao pod okriljem oružanog sukoba. Iz tog razloga ovaj sud ne prihvata stav odbrane optuženih S.H., O.N. i A.A. da djelo, za koje su oni optuženi, nije povezano sa ratom u Bosni i Hercegovini i oružanim sukobima koji su se u vrijeme događaja odvijali u određenim dijelovima Bosne i Hercegovine. Takođe, iz navedenih razloga ovaj sud ne prihvata ni stav odbrane optuženog O.N. da je za postojanje ratnog zločina neophodno utvrditi postojanje upravo uzročno-posljedične veze između krivičnog djela i oružanog sukoba.

Osim toga, ovaj sud ne prihvata ni stav odbrane optuženog O.N. da je za kvalifikovanje predmetnog djela kao ratnog zločina potrebno da je djelo izvršeno na području na kojem se odvijaju vojne operacije. Tako je MKSJ u presudi Pretresnog vijeća broj IT-96-21-T od 16.11.1998. godine, u predmetu „Ć.“, u § 193., pozivajući se na mišljenje Žalbenog vijeća u Odluci o nadležnosti u predmetu Tadić, istakao da je za postojanje ratnog zločina dovoljno da su zločini za koje se tereti optuženi bili tijesno povezani sa neprijateljstvima koja su se događala u drugim dijelovima teritorija pod kontrolom strana u sukobu. U istoj odluci, u § 194., MKSJ je, za potrebe konkretnog predmeta, zaključio da nisu morala postojati konkretna oružana neprijateljstva u općini K. da bi norme međunarodnog humanitarnog prava bile primjenjive te, takođe, ni da su se borbe odvijale u preciznom vremenskom periodu kada su se dogodila djela na koja se odnosi optužnica.

S obzirom da su optuženi S.H., O.N. i A.A. radnjama za koje su oglašeni krivim ovom presudom nanijeli povrede tjelesnom integritetu oštećenog T.S., na način opisan u izreci ove presude, ovaj sud nalazi da su oni time prekršili odredbu člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata. Navedena odredba propisuje da je, u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, svaka od strana u sukobu dužna da prema osobama koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima postupa u svakoj prilici čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili

ubjeđenju, polu, rođenju ili imovnom stanju ili bilo kom drugom sličnom mjerilu, te da su u tom cilju zabranjeni u svako doba i na svakom mjestu prema osobama koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, između ostalog, povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu. Stoga je ovaj sud, u izreci ove presude, optužene i oglasio krivim za postupanje suprotno odredbi člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

Imajući u vidu ozbiljne posljedice koje su radnje optuženih imale po tjelesni integritet oštećenog T.S., ovaj sud nalazi neupitnim da se u konkretnom slučaju radilo o teškom kršenju Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

Optužnicom je optuženima stavljeno na teret da su istovremeno postupali suprotno i odredbi člana 4. stav 1. i 2. tačka a) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II). Ovom presudom optuženi nisu oglašeni krivim i za kršenje navedene odredbe Protokola II uz Ženevske konvencije. Naime, odredba člana 4. stav 1. i 2. tačka a) Dopunskog protokola II, po svojim zabranama, gotovo je identična odredbi člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata. Nadalje, Protokol II se odnosi isključivo na zaštitu žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba i njegova primjena podrazumijeva utvrđenje oružanog sukoba, u kontekstu kojeg su se dogodile povrede zabranjene članom 4. stav 1. i 2. tačka a) Dopunskog protokola II, kao nemeđunarodnog oružanog sukoba. Nasuprot tome, zajednički član 3. svih Ženevskih konvencija pa i Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata, iako u svom prvom stavu pominje oružani sukob koji nema karakter međunarodnog sukoba, dio je međunarodnog običajnog prava i postoji opšteprihvaćeni stav da se primjenjuje i na nemeđunarodni i na međunarodni oružani sukob. Stoga je za njegovu primjenu dovoljno utvrditi postojanje oružanog sukoba. Takvo pravno stanovište zauzelo je i Žalbeno vijeće MKSJ u presudi broj IT-96-21-A od 20.01.2001. godine u predmetu „C.“, § 140. Pozivajući se na odluku o nadležnosti u predmetu Tadić, MKSJ je u ovoj presudi istakao da postoji tendencija da se, kad je riječ o ljudima, gubi razlika između međudržavnih i građanskih ratova, da su pravila iz nekih međunarodnih ugovora, a posebno odredbe zajedničkog člana 3, koji predstavlja obavezni minimum primjenjiv na unutrašnje sukobe, postepeno prerasla u običajno pravo. U navedenoj presudi u predmetu „C.“, MKSJ je istakao da se taj sud u pomenutoj odluci o nadležnosti u predmetu Tadić pozvao i na zaključak Međunarodnog suda pravde u predmetu Nikaragva da pravila sadržana u zajedničkom članu 3 odražavaju „elementarne obzire čovječnosti“ koji su prema međunarodnom običajnom pravu primjenjivi u svim sukobima i da je, barem u odnosu na minimum pravila zajedničkog člana 3, karakter sukoba irelevantan.

Nadalje, ovaj sud je našao i da radnje optuženih, za koje su oglašeni krivim ovom presudom, imaju karakter povreda tjelesnog integriteta i nečovječnog postupanja, koje su predviđene kao radnje učinjenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ. Kako je ranije navedeno, izvedenim dokazima je utvrđeno da su optuženi S.H., O.N. i A.A., radnjama za koje su oglašeni krivim ovom presudom, oštećenom T.S. nanijeli povrede tjelesnog integriteta. Istovremeno, samim

fizičkim napadom na oštećenog koji se nalazio ispred svoje kuće kao i unošenjem oštećenog, nakon povređivanja, u autobus i odvoženjem oštećenog autobusom na poligon u C. i njegovim ostavljanjem na tom poligonu, optuženi su nečovječno postupali prema oštećenom jer takvo postupanje predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo oštećenog. Pri tome, ovaj sud je imao u vidu da se nečovječno postupanje definiše kao namjerno djelo ili propust kojim se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja odnosno povreda ili koje predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo a koje je počinjeno protiv zaštićene osobe. MKSJ je takvo tumačenje pojma „nečovječno postupanje“ iznio, na primjer, u presudi Pretresnog vijeća broj IT-98-34-T od 31.03.2003. godine, u predmetu protiv Naletilić Mladena i Martinović Vinka, § 246.

Takođe, s obzirom da su oštećenom zadali više udaraca rukama i nogama, pa i nakon što su ga udarcima oborili na tlo, na način opisan u optužnici i izreci ove presude, a potom ga unijeli u autobus, odvezli na poligon u C. i tu ostavili, koje okolnosti su takođe sadržane u samom opisu djela, ovaj sud nalazi da se na osnovu tih okolnosti nedvosmisleno može zaključiti da su optuženi bili svjesni da time vrše ozbiljan nasrtaj na njegovo ljudsko dostojanstvo i da mu time nanose i povrede tjelesnog integriteta. Sud zaključuje da su oni to i htjeli, prije svega, na osnovu broja udaraca koje su zadali oštećenom i činjenice da su se uključili u sukob između oštećenog T.S. i pristiglih izbjeglica zbog njegovog odbijanja da dopusti izbjeglicama useljenje u svoju kuću.

Imajući u vidu sve navedeno, a kako su optuženi S.H., O.N. i A.A. kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata u BiH, nečovječno postupali prema civilnoj osobi i civilnoj osobi nanijeli povrede tjelesnog integriteta, ovaj sud je zaključio da su oni svojim radnjama ostvarili obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, za koje krivično djelo su i oglašeni krivima ovom presudom. Ovaj sud nalazi da su u konkretnom slučaju optuženi postupali kao saizvršitelji u smislu člana 22. istog zakona. Naime, u toku postupka je utvrđeno da su sva trojica optuženih učestvovali u radnji učinjenja predmetnog krivičnog djela, te su na taj način zajednički učinili ovo krivično djelo.

Činjenični opis djela, za koje su optuženi oglašeni krivim izrekom ove presude, razlikuje se unekoliko od činjeničnog opisa djela iz izmijenjene optužnice. Naime, iz već navedenih razloga, optuženi ovom presudom nisu oglašeni krivim i za nanošenje oštećenom oguljatina i ogrebotina, za koje je vještak sudske medicine naveo da su mogle nastati vučenjem tijela oštećenog nakon što mu je zadata rezna rana tipa klanja. Osim toga, federalni tužitelj je u činjeničnom opisu djela u izmijenjenoj optužnici unio i navode koji se odnose na nanošenje oštećenom, od strane optuženih, snažne fizičke i psihičke boli i patnje, te na ostavljanje civila T.S. na prostoru poligona, sa teškim tjelesnim ozljedama, bez nužne ljekarske pomoći. Međutim, pretres pred ovim sudom je održan nakon ukidanja prvostepene presude uvažavanjem žalbi odbrane. Protiv te prvostepene presude kantonalni tužitelj je izjavio žalbu samo zbog odluke o kazni u odnosu na optužene S.H. i A.A.. Kako nanošenje velikih patnji predstavlja posebnu radnju učinjenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, oglašavanje optuženih krivim i za tu radnju učinjenja, za koju nisu bili oglašeni krivima prvostepenom presudom, predstavljalo

bi povredu zabrane reformatio in peius iz člana 322. ZKP FBiH, a kojim je propisano da se presuda, ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, ne smije izmijeniti na njegovu štetu. Iz tih razloga sud optužene nije oglasio krivim ni za ostavljanje teško ozlijeđenog oštećenog bez ljekarske pomoći jer taj navod predstavlja, po svojoj sadržini, dodatnu radnju nečovječnog postupanja optuženih za koju optuženi nisu bili oglaseni krivima prvostepenom presudom.

Prilikom odmjeravanja kazne optuženima ovaj sud je imao u vidu sve okolnosti koje su, u skladu sa članom 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, od značaja prilikom odmjeravanja kazne. Svim troje optuženih ovaj sud je kao olakšavajuće okolnosti cijenio dosadašnju neosuđivanost, njihovu životnu dob, te njihovu porodičnu situaciju. Imajući u vidu navedene okolnosti, te specifičan kontekst u kojem se desio konkretni događaj – pad S., protjerivanje lokalnog nesprskog stanovništva iz S. i njihov dolazak na područje pod kontrolom A.BiH uz potpunu neizvjesnost u pogledu sudbine brojnih stanovnika S., što je nesumnjivo imalo za posljedicu posebno psihičko stanje u kojem su se nalazili optuženi kao i pristigle izbjeglice ali i ostalo stanovništvo Bosne i Hercegovine, ovaj sud je našao da navedene olakšavajuće okolnosti, u odsustvu otežavajućih okolnosti, u svojoj ukupnosti čine osobito olakšavajuću okolnost koja ukazuje da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja. Stoga je ovaj sud ublažio zakonom propisanu kaznu i, uz primjenu člana 42. tačka 2. preuzetog KZ SFRJ, optužene S.H., O.N. i A.A. osudio na kazne zatvora u trajanju od po jedne godine i osam mjeseci. Pri tome, ovaj sud je imao u vidu da optužnica nije sadržavala činjenice i okolnosti iz kojih bi proizilazio veći doprinos nekog od optuženih u odnosu na ostale optužene učinjenju konkretnog krivičnog djela, a što bi se moglo odraziti prilikom odmjeravanja kazne. S druge strane, smanjenu uračunljivost optuženog O.N. u vrijeme učinjenja djela, a koja proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka B.dr.K., ovaj sud nije cijenio kao posebnu olakšavajuću okolnost. Naime, iz tog nalaza i mišljenja proizilazi da je zaključak vještaka o smanjenoj sposobnosti ovog optuženog u vrijeme učinjenja djela da shvati značaj svog djela i da upravlja svojim postupcima zasnovan, prije svega, na alkoholiziranosti optuženog u vrijeme učinjenja djela. Posebno psihičko stanje optuženog, koje je ovaj vještak doveo u vezu sa vremenom i okolnostima u kojima je djelo učinjeno, ovaj sud je uzeo u obzir u okviru olakšavajućih okolnosti koje je cijenio svim troje optuženih. Ovaj sud nalazi da će se kaznama koje su izrečene optuženima u cijelosti ostvariti svrha kažnjavanja.

Budući da su se optuženi, povodom ovog krivičnog djela, nalazili u vojnom pritvoru, sud im je, na osnovu člana 50. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, u izrečene kazne zatvora uračunao vrijeme provedeno u pritvoru i to optuženima S.H. i A.A. od 23.07.1995. godine do 01.08.1995. godine, a optuženom O.N. od 19.07.1995. godine do 29.07.1995. godine.

Na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH, optuženi su obavezani da Kantonalnom sudu u Tuzli naknade troškove krivičnog postupka u iznosu od po 225,00 KM, koji se odnose na troškove vještačenja i troškove svjedoka, te da tom sudu plate paušal u iznosu od po 100,00 KM kao i da ovom sudu naknade troškove krivičnog postupka u vidu paušala u iznosu od po 100,00 KM, koji je određen s obzirom na trajanje postupka i imovno stanje optuženih.

Na osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH, oštećena T.A. je sa imovinskopravnim zahtjevom upućena na parnični postupak jer se nije određeno izjasnila o sadržini i visini svog imovinskopravnog zahtjeva.

Zapisničar
Šeta Mevlida,s.r.

Predsjednica vijeća
Gogala Zorica,s.r.

POUKA: Protiv ove presude žalba nije dopuštena.